

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1995-1996 (*)

1 AUGUSTUS 1996

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van artikel 195
van het Gerechtelijk Wetboek**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
JUSTITIE (1)

UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **Johan VANDEURZEN**

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft dit wetsvoorstel besproken tijdens haar vergadering van 17 juli 1996.

De subcommissie voor de Justitie heeft dit wetsvoorstel alsmede de door de heer Duquesne ingediende amendementen (n^{rs} 1 en 2, Stukken n^{rs} 264/2 en 3) grondig besproken (zie bijlage).

(1) Samenstelling van de commissie : zie blz. 2.

Zie :

- 264 - 95 / 96 :

- N° 1 : Wetsvoorstel van de heer Antoine Duquesne.
- N^{rs} 2 tot 4 : Amendementen.

Zie ook :

- N° 6 : Tekst aangenomen door de commissie.

(*) Tweede zitting van de 49e zittingsperiode.

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1995-1996 (*)

1er AOÛT 1996

PROPOSITION DE LOI

**modifiant l'article 195
du Code judiciaire**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION DE
LA JUSTICE (1)

PAR
M. **Johan VANDEURZEN**

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné cette proposition de loi au cours de sa réunion du 17 juillet 1996.

Cette proposition ainsi que les amendements qui ont été déposés par M. Duquesne (n°s 1 et 2, Doc. n°s 264/2 et 3) ont fait l'objet d'une étude approfondie par la sous-commission de la justice (voir annexe).

(1) Composition de la commission : voir p. 2.

Voir :

- 264 - 95 / 96 :

- N° 1 : Proposition de loi de M. Antoine Duquesne.
- N°s 2 à 4 : Amendements.

Voir également :

- N° 6 : Texte adopté par la commission.

(*) Deuxième session de la 49e législature.

BESPREKING EN STEMMINGEN

Artikel 1

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt en het wordt eenparig aangenomen.

Art. 2

De heer Landuyt vraagt zich af of de anciënniteitsvoorwaarde, namelijk drie jaar, niet overdreven is. Hij betreurt overigens dat de voorzitter zijn beslissing behoorlijk met redenen moet omkleeden. De wetgever moet integendeel zijn vertrouwen schenken aan de voorzitter die verantwoordelijk is voor de organisatie van de rechtbank. Een dergelijk formalisme is uit de tijd.

De indiener van het voorstel merkt op dat de anciënniteitsvoorwaarde in geval van noodzaak niet vereist is. Voorts herinnert hij er aan dat zijn voorstel tot doel heeft de problemen op te lossen waarmee de kleine rechtbanken gelet op het geringe aantal magistraten te maken krijgen, terwijl het tevens een minimum aantal voorzorgen inbouwt om een magistraat in staat te stellen als enige rechter zitting te houden. Bijgevolg strekt het voorstel er in de mate van het mogelijke toe de kamers met drie rechters te behouden aangezien de toename van het aantal alleenrechtsprekende rechters zonder enige ervaring geen gunstige ontwikkeling is. Alleen in geval van noodzaak, mits behoorlijk met redenen omkleed, kunnen de rechters als enige rechter zitting houden.

De heer Landuyt deelt mee dat hij als advocaat zal nagaan of de alleenrechtsprekend rechter voor wie hij zal pleiten wel degelijk zal zijn aangewezen op grond van een « behoorlijk aangetoonde noodzaak ».

De minister brengt in herinnering dat het door de leden van de subcommissie in aanmerking genomen

(¹) Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Verwilghen.

A. — Vaste leden :

C.V.P. HH. Vandeurzen, Van Parys, Verherstraeten, Willem.
V.L.D. HH. Dewael, Van Belle, Verwilghen.
P.S. HH. Borin, Giet, Moureaux.
S.P. HH. Landuyt, Vandenbosche.
P.R.L.- HH. Barzin, Duquesne.
F.D.F.
P.S.C. Mevr. de T'Serclaes.
Agalev/H. Decroly.
Ecolo
Vl. H. Laeremans.
Blok

B. — Plaatsvervangers :

H. Breyne, Mevr. Pieters (T.), Mevr. Verhoeven, N., N.
HH. Chevalier, De Croo, van den Abeelen, Versnick.
HH. Biefnot, Eerdeken, Minne, Moock.
HH. Delathouwer, Roose, Van der Maelen.
Mevr. Herzet, HH. Maingain, Simonet.
HH. Beaufays, Viseur (J.-J.).
H. Lozie, Mevr. Schüttringer.
HH. Annemans, De Man.

C. — Niet-stemgerechtigde leden :

V.U. H. Bourgeois.
F.N. H. Wailliez.

DISCUSSION ET VOTES

Article 1er

L'article premier ne fait l'objet d'aucune observation et est adopté à l'unanimité.

Art. 2

M. Landuyt se demande si la condition d'ancienneté de trois ans n'est pas trop lourde. Il regrette par ailleurs, que le président doive dûment motiver sa décision. Le législateur doit au contraire accorder sa confiance au président qui est responsable de l'organisation de son tribunal. Un tel formalisme n'est plus d'actualité.

L'auteur de la proposition fait remarquer que la condition d'ancienneté n'est pas requise en cas de nécessité. Il rappelle par ailleurs que sa proposition tend à résoudre les problèmes rencontrés par les petites juridictions vu le nombre peu important de magistrats, tout en prévoyant un minimum de précautions pour autoriser un magistrat à siéger seul. En conséquence, la proposition tend dans la mesure du possible au maintien des chambres à trois juges vu que la multiplication des juges uniques sans expérience ne constitue pas une mesure positive. Ce n'est qu'en cas de nécessité dûment motivée que les juges pourront être appelés à siéger seul.

M. Landuyt, en tant qu'avocat, annonce qu'il vérifiera si le juge unique devant lequel il plaidera, devra être désigné par une « nécessité dûment motivée ».

Le ministre rappelle que l'amendement n° 2 qui a été soutenu par les membres de la sous-commission

(¹) Composition de la commission :

Président : M. Verwilghen.

A. — Titulaires :

C.V.P. MM. Vandeurzen, Van Parys, Verherstraeten, Willem.
V.L.D. MM. Dewael, Van Belle, Verwilghen.
P.S. MM. Borin, Giet, Moureaux.
S.P. MM. Landuyt, Vandenbosche.
P.R.L.- MM. Barzin, Duquesne.
F.D.F.
P.S.C. Mme de T'Serclaes.
Agalev/M. Decroly.
Ecolo
Vl. M. Laeremans.
Blok

B. — Suppléants :

M. Breyne, Mmes Pieters (T.), Verhoeven, N., N.
MM. Chevalier, De Croo, van den Abeelen, Versnick.
MM. Biefnot, Eerdeken, Minne, Moock.
MM. Delathouwer, Roose, Van der Maelen.
Mme Herzet, MM. Maingain, Simonet.
MM. Beaufays, Viseur (J.-J.).
M. Lozie, Mme Schüttringer.
MM. Annemans, De Man.

C. — Membres sans voix délibérative :

V.U. M. Bourgeois.
F.N. M. Wailliez.

amendement n° 2 het resultaat was van een akkoord. Hij heeft niettemin vragen bij de aard van de sanctie ingeval de noodzaak niet behoorlijk is aangetoond.

De heer Van Hoorebeke is van mening dat de partijen de door het amendement vereiste formaliteit zullen kunnen betwisten. Al kan hij voorts begrijpen dat een recent benoemde magistraat moeilijk als enige rechter zitting kan gaan nemen, toch meent hij dat een magistraat met een reeds ruime beroepservaring als advocaat, niet tot dergelijke moeilijkheden aanleiding zal geven.

De heer Jean-Jacques Viseur acht het aangewezen in de tekst nader te bepalen dat het niet vanzelf spreekt dat een pas benoemde magistraat alleen zitting kan hebben als alleenrechtsprekend rechter. Momenteel maakt men in de rechtbanken een absurde situatie mee. Aangezien men de jongste magistraten niet als enige rechter zitting mag doen nemen, laat men ze dan maar zitting houden in kort geding terwijl de wetgever toch had gewild dat het de voorzitter was die zitting houdt in kort geding gelet op de daaraan verbonden aanzienlijke gevolgen.

In verband met de beroepen moeten twee hypothesen in ogenschouw worden genomen : ofwel betwisten de raadslieden de noodzaak om als enige rechter zitting te nemen en de rechtbank doet dan uitspraak over de opgeworpen exceptie van onbevoegdheid, ofwel wordt het middel in hoger beroep aangevoerd. In dat geval treedt het hof van beroep door zijn arrest in de plaats van het in eerste aanleg gewezen vonnis.

Als de wetgever eist dat de voorzitter de noodzaak moet motiveren om een magistraat als enige rechter zitting te laten nemen, wil hij daarmee aangeven dat het niet om een gewoonte gaat die in gelijk welke omstandigheid kan worden aangewend. De permanente vorming van de magistraten is een element van wezenlijk belang. Inzonderheid de initiële opleiding via kamers met drie rechters geldt als een uiterst belangrijke inbreng.

De voorzitter constateert dat, al kan die motivering enige argwaan wekken ten aanzien van de rechterlijke macht, het niettemin een feit is dat de voorzitters in de praktijk niet altijd de nodige voorzorgen nemen.

Volgens *de heer Landuyt* heeft die opmerking betrekking op de rol van de voorzitter van de rechtbank en is dat derhalve een zaak die anders moet worden opgelost dan door dit voorstel met een beperkte draagwijdte.

De indiener van het voorstel merkt op dat het de leden van de subcommissie er om te doen was een maximumaantal voorzorgen te nemen. Het spreekt vanzelf dat een kamer met drie rechters meer waarborgen biedt dat de rechten van de verdediging in acht worden genomen. Toch neemt het aantal alleenzettelende rechters almaar toe omdat met die formule een groter aantal zaken kan worden behandeld in het licht van de overbelasting van de rollen.

Ook vestigt hij de aandacht op het feit dat zijn voorstel de voorzitter heel wat vertrouwen schenkt; het vigerende artikel 195 bepaalt namelijk dat de

est le résultat d'un compromis. Il s'interroge néanmoins sur la nature de la sanction en cas de nécessité non dûment motivée.

M. Van Hoorebeke est d'avis que la formalité requise par l'amendement pourra être contestée par les parties. Par ailleurs, s'il peut comprendre qu'un magistrat récemment nommé puisse difficilement être appelé à siéger seul, il estime qu'un magistrat qui dispose déjà d'une grande expérience comme avocat, ne suscitera pas de telles difficultés.

Pour *M. Jean-Jacques Viseur*, il y a lieu d'indiquer dans le texte qu'il ne va pas de soi qu'un magistrat qui vient d'être nommé, peut siéger seul comme juge unique. Actuellement, on assiste dans les tribunaux à une situation absurde. Comme on ne peut faire siéger les magistrats les plus jeunes comme juge unique, on les fait siéger en référé alors que la volonté du législateur était que ce soit le président qui siège en référé vu l'importance des conséquences qui y sont liées.

En ce qui concerne les recours, deux hypothèses doivent être envisagées : soit les conseils contestent la nécessité de siéger seul et le tribunal statuera sur le déclinatoire de compétence qui est soulevé, soit ce moyen est soulevé en degré d'appel. Dans ce cas, par son arrêt, la cour d'appel se substituera au jugement rendu en première instance.

En exigeant que le président motive la nécessité qu'il y a à faire siéger un magistrat seul, le législateur indique qu'il ne s'agit pas d'une habitude qui peut être utilisée dans n'importe quelle circonstance. La formation permanente des magistrats est un élément essentiel. En particulier, la formation initiale à travers des chambres à trois juges constitue un apport extrêmement important.

Le président constate que si cette motivation entraîne une certaine défiance vis-à-vis du pouvoir judiciaire, il n'en reste pas moins que dans la pratique, les présidents ne prennent pas toujours toutes les précautions requises.

Pour *M. Landuyt*, cette remarque porte sur le rôle du président du tribunal et doit dès lors être résolue autrement que par cette proposition à portée limitée.

L'auteur de la proposition fait observer que les préoccupations des membres de la sous-commission allaient dans le sens de prendre un maximum de précautions. Il va de soi qu'une chambre à trois juges donne plus de garanties pour le respect des droits de la défense. Cela étant, l'institution du juge unique se multiplie vu qu'elle permet qu'un plus grand nombre d'affaires soient traitées devant l'encombrement des rôles.

L'auteur attire également l'attention sur le fait que sa proposition accorde une grande confiance au président puisque l'actuel article 195 prévoit que

eerste voorzitter van het hof van beroep, op eensluidend advies van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg en na het schriftelijk en met redenen omklede advies van de procureur-generaal en van de stafhouder van de Orde van advocaten te hebben gevraagd, de rechters aanwijst die als enige rechter zitting houden. In tegenstelling tot wat de heer Landuyt beweert, schenkt zijn voorstel dus veel meer vertrouwen aan de voorzitters, wat niet belet dat het bepaalde voorzorgen neemt. Aangezien het een beschikking betreft inzake de organisatie van de rechtbank, stelt hij samen met de heer Jean-Jacques Viseur een subamendement voor op zijn amendement n° 2 dat bepaalt dat de noodzaak alleen moet worden « aangetoond » door de voorzitter (Stuk n° 264/4).

De heer Landuyt stelt vervolgens voor de beslissing alleen aan de voorzitter te laten zonder dat die het advies moet inwinnen van de procureur des Konings en van de stafhouder van de Orde van advocaten. Die moeten namelijk op hun terrein blijven en hebben zich niet te moeien met de interne organisatie van de rechtbank, die onafhankelijk moet blijven.

De indiener van het voorstel acht een dergelijke suggestie al te verregaand. Ter wille van de doelmatigheid zou men er dan immers toe komen dat de magistraten nog alleen formuleren moeten invullen! Het strekt het gerecht tot eer dat er voorzorgen worden genomen. De wetgever moet zorgen voor een evenwichtige formule die tegelijk de doelmatigheid, de rechten en het vertrouwen ongeschonden laat.

Ook *de heer Van Hoorebeke* is het niet eens met het voorstel het advies van de procureur des Konings en van de stafhouder weg te laten. Al zijn ze dan niet direct betrokken bij de organisatie van de rechtbank, ze dragen niettemin een grote verantwoordelijkheid voor de wijze waarop recht wordt gesproken.

De minister is eveneens van mening dat die beide adviezen erg nuttig zijn, met name in het raam van een betere samenwerking tussen de verschillende actoren van de justitie. Elkeen moet zijn verantwoordelijkheid op zich nemen met het oog op een optimale organisatie van het gerecht.

*
* *

De amendementen n°s 2 en 3 worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Het gehele aldus geamendeerde wetsvoorstel wordt eenparig aangenomen.

<i>De rapporteur,</i>	<i>De voorzitter,</i>
J. VANDEURZEN	M. VERWILGHEN

c'est le premier président de la cour d'appel, sur avis conforme du président du tribunal de première instance, et après avoir demandé l'avis écrit et motivé du procureur général et du bâtonnier de l'Ordre des avocats, qui désigne les juges appelés à siéger seuls. Dès lors, contrairement à ce qu'affirme M. Landuyt, sa proposition fait beaucoup plus confiance au président mais en prenant certaines précautions. Néanmoins, étant donné qu'il s'agit d'une ordonnance d'organisation du tribunal, il propose avec M. Jean-Jacques Viseur de sous-amender son amendement n° 2 en prévoyant uniquement que la nécessité doit être « constatée » par le président (Doc. n° 264/4).

M. Landuyt propose ensuite que la décision soit laissée au seul président sans qu'il doive recueillir l'avis de procureur du Roi et du bâtonnier de l'Ordre des avocats. Ceux-ci doivent rester dans leur domaine et ne doivent dès lors pas s'immiscer dans l'organisation interne du tribunal. Celle-ci doit rester indépendante.

L'auteur de la proposition est d'avis qu'une telle suggestion va trop loin. Au nom de l'efficacité, on aboutirait à ce que les magistrats doivent uniquement remplir des formulaires ! C'est tout à l'honneur de la justice que des précautions sont prises. Le rôle du législateur est de prévoir une formule équilibrée qui préserve à la fois l'efficacité, les droits et la confiance.

M. Van Hoorebeke ne partage également pas la proposition de supprimer l'avis du procureur du Roi et du bâtonnier. Même s'ils ne sont pas directement concernés par l'organisation du tribunal, ils ont une responsabilité importante quant à la manière dont le droit est rendu.

Le ministre estime aussi que ces deux avis sont très utiles notamment dans le cadre d'une meilleure collaboration entre les différents acteurs de la justice. Chacun doit assumer ses responsabilités en vue d'une meilleure organisation de la justice.

*
* *

Les amendements n°s 2 et 3 sont successivement adoptés à l'unanimité.

L'ensemble de la proposition, ainsi amendée, est adopté à l'unanimité.

<i>Le rapporteur,</i>	<i>Le président,</i>
J. VANDEURZEN	M. VERWILGHEN

BIJLAGE**VERSLAG**

NAMENS DE SUBCOMMISSIE VOOR DE
JUSTITIE (1)

UITGEBRACHT DOOR
DE HEER VANDEURZEN

DAMES EN HEREN,

Uw subcommissie heeft dit wetsvoorstel besproken tijdens haar vergaderingen van 13 juni en 4 juli 1996.

**I. — INLEIDING DOOR DE INDIENER
VAN HET VOORSTEL**

Dit wetsvoorstel is in ruime mate gegrond op de suggesties van de voorzitters van de rechtbanken van eerste aanleg, inzonderheid uit de kleine arrondissementen. Zij hebben immers te kampen met moeilijkheden op het stuk van de organisatie, doordat ze slechts een klein aantal magistraten ter beschikking hebben. De indiener heeft hun suggesties wel als uitgangspunt gebruikt, maar heeft ze toch niet helemaal gevolgd, omdat volgens de wetgever een aantal fundamentele beginselen moeten worden nageleefd.

Het ziet ernaar uit dat de rechters steeds vaker als enige rechter rechtspreken. Hoewel de voorkeur van de indiener naar een college van rechters blijft gaan, is hij van mening dat deze tendens een aantal voorzorgsmaatregelen noodzakelijk maakt. Aangezien er onvoldoende enige rechters beschikbaar zijn, heeft de conferentie van voorzitters van de rechtbanken van eerste aanleg voorgesteld de rechters-plaatsvervangers als enige rechters aan te stellen. De indiener is van oordeel dat dit te ver gaat, aangezien het stelsel van de enige rechter op zich al zeer veel verantwoordelijkheid bij één enkel iemand legt. Een dergelijk ambt mag uitsluitend door beroepsrechters

(¹) Samenstelling van de subcommissie :

Voorzitter : de heer Duquesne.

Leden :

C.V.P. H. Vandeurzen.
V.L.D. H. Verwilghen.
P.S. H. Giet.
S.P. H. Vandenbossche.
P.R.L. H. Duquesne.
F.D.F.
P.S.C. H. Jean-Jacques Viseur.
Agalev/H. Lozie.
Ecolo
Vl. H. Laeremans.
Blok

ANNEXE**RAPPORT**

FAIT AU NOM DE LA SOUS-COMMISSION
DE LA JUSTICE (1)

PAR
M. VANDEURZEN

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre sous-commission a examiné cette proposition de loi au cours de ses réunions des 13 juin et 4 juillet 1996.

**I. — EXPOSE INTRODUCTIF DE
L'AUTEUR DE LA PROPOSITION**

La présente proposition a été largement inspirée par les suggestions formulées par les présidents des tribunaux de première instance et en particulier de petits arrondissements. Ceux-ci se trouvent en effet confrontés à des difficultés d'organisation dues au nombre peu élevé de magistrats qu'ils ont à leur disposition. Si l'auteur s'est inspiré de leurs propositions, il ne les a pas entièrement suivies étant donné qu'un certain nombre de principes fondamentaux voulus par le législateur doivent être respectés.

Cela étant, l'institution du juge unique a tendance à se multiplier. Tout en marquant sa préférence pour la collégialité, l'auteur est d'avis que devant cette multiplication, un certain nombre de précautions doivent être prises. Suite à la difficulté de disposer d'un nombre suffisant de juges uniques, la conférence des présidents des tribunaux de première instance a proposé la désignation de juges suppléants comme juges uniques. L'auteur estime qu'une telle proposition va trop loin vu que l'institution du juge unique constitue déjà l'octroi d'une très grande confiance à un seul homme. Il y a lieu dès lors de la réserver à un juge professionnel. Il propose dès lors de prévoir que

(¹) Composition de la sous-commission :

Président : M. Duquesne.

Membres :

C.V.P. M. Vandeurzen.
V.L.D. M. Verwilghen.
P.S. M. Giet.
S.P. M. Vandenbossche.
P.R.L. M. Duquesne.
F.D.F.
P.S.C. M. Jean-Jacques Viseur.
Agalev/M. Lozie.
Ecolo
Vl. M. Laeremans.
Blok

worden uitgeoefend. Hij stelt dan ook voor dat voortaan alle werkende rechters in de rechtbank van eerste aanleg als enige rechter zitting zouden kunnen houden.

Wel wenst hij dat die mogelijkheid een uitzondering blijft. Derhalve stelt hij een amendement n° 1 (Stuk 264/2) voor, dat ertoe strekt de mogelijkheid te beperken tot de gevallen van dwingende noodzakelijkheid die door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg moeten worden gemotiveerd.

II. — UITEENZETTING VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

I. *Algemene opmerkingen*

Aangezien het gaat om een voorstel dat betrekking heeft op de organisatie van de rechtbanken, moet het worden besproken door werkgroep n° 2, die is ingesteld bij de « gemeenschappelijke intentieverklaring tussen de actoren van Justitie », ondertekend op 29 februari 1996, en die werd belast met het onderzoek van de voorstellen tot wijziging van de bestaande wetgeving.

Die werkgroep kan een advies over dat voorstel uitbrengen.

Dit voorstel hangt samen met drie andere besproken voorstellen (n°s 263, 265 en 266) die verscheidene doelstellingen nastreven :

- de organisatie van de rechtbank van eerste aanleg vereenvoudigen en doeltreffender maken, met name op het stuk van de samenstelling van bepaalde kamers, inzonderheid in de « kleine rechtbanken »; maatregelen treffen opdat de kabinetten van de onderzoeksrechters het hoofd kunnen bieden aan grote hoeveelheden werk;
- de ervaring en de opleiding op specifieke gebieden (bijvoorbeeld strafonderzoek) ten nutte maken.

II. *Specifieke opmerkingen in verband met de enige rechter*

Dit voorstel heft de bepalingen van artikel 195 van het Gerechtelijk Wetboek op, krachtens welke de eerste voorzitter van het hof van beroep de rechters aanstelt die als enige rechter zitting mogen houden. Volgens de nieuwe tekst moeten zij voortaan worden gekozen onder de werkende rechters die gedurende ten minste drie jaar hun ambt hebben uitgeoefend, of bij gebreke daarvan, onder degenen die dat gedurende ten minste één jaar hebben gedaan. De voorgestelde wijziging zal inderdaad een oplossing bieden voor de moeilijkheden waarmee de rechtbanken bij de samenstelling van sommige kamers worden geconfronteerd.

tous les juges effectifs du tribunal de première instance peuvent être appelés à siéger seuls.

Souhaitant que cette hypothèse reste l'exception, l'auteur dépose un amendement n° 1 (Doc. n° 264/2) qui vise à ce que cette désignation ne soit possible qu'en cas d'absolue nécessité dûment motivée par le président du tribunal de première instance.

II. — EXPOSE DU MINISTRE DE LA JUSTICE

I. *Observations générales*

S'agissant d'une proposition touchant à l'organisation des juridictions, il conviendrait qu'elle puisse faire l'objet d'une discussion dans le cadre du groupe de travail n° 2 institué par la « déclaration d'intention commune entre les acteurs de la Justice » signée le 29 février 1996, chargé d'examiner les suggestions devant amener des modifications de la législation existante.

Ce groupe pourrait donner un avis à son sujet.

L'intérêt de cette proposition et des trois autres propositions examinées (n°s 263, 265 et 266) est de rencontrer plusieurs objectifs :

- simplifier et rendre plus efficiente l'organisation du tribunal de première instance, notamment au niveau de la constitution du siège de certaines chambres, plus spécialement au sein des « petits tribunaux »; permettre aussi de faire face à des surcroûts de travail dans les cabinets d'instruction;
- valoriser l'expérience et la formation acquises dans des domaines particuliers (par exemple : l'instruction pénale).

II. *Observations particulières concernant le juge unique*

Cette proposition qui supprime les dispositions de l'article 195 du Code judiciaire organisant la désignation par le premier président de la cour d'appel des juges qui pourront siéger seuls, ceux-ci devant être choisis parmi les juges effectifs ayant au moins trois ans de fonctions, où à défaut parmi ceux ayant au moins un an de fonctions, permettra effectivement de remédier aux difficultés rencontrées dans les tribunaux pour composer certaines chambres.

De wijziging van artikel 195 is aanvaardbaar, aangezien de beroepsbekwaamheid van de magistraten voortaan wordt getoetst aan de hand van een examen met hoge moeilijkheidsgraad of van een stage die op haar beurt wordt afgerond met een examen.

De indiener van het voorstel stelt evenwel ook een amendement n° 1 voor, dat ertoe strekt de toestemming om als enige rechter te zetelen uitsluitend te verlenen aan de werkende rechters met een beroepservaring van drie jaar of in uitzonderlijke gevallen waarvan de voorzitter van de rechtbank de noodzakelijkheid motiveert, ook aan werkende rechters die pas zijn benoemd. Dat amendement biedt meer waarborgen dan de oorspronkelijke tekst. De ervaring die in een kamer met drie rechters wordt opgedaan, is immers onvervangbaar.

III. — BESPREKING

De indiener van het voorstel kan instemmen met een verzoek om advies wanneer het echt noodzakelijk is. In dit geval is het voorstel gegrond op een suggestie van de voorzitters van de rechtbank van eerste aanleg. Aangezien het advies van de mensen uit de praktijk derhalve bekend is, lijkt het hem niet nuttig een nieuw advies te vragen, zoals de minister voorstelt. Voorts stemt de indiener in met de specifieke opmerkingen van de minister.

Volgens *een lid* gaat het voorstel in de goede richting, namelijk een grotere doeltreffendheid van het gerecht, maar is het nog verre van ideaal. Het lid verwijst in dat verband naar het voorbeeld van Nederland, waar de voorzitter over ruime bevoegdheden beschikt inzake de organisatie van zijn rechtbank (bijvoorbeeld mogelijkheid tot overplaatsing de dag zelf).

Een ander lid onderstreept dat de nieuw benoemde rechters een minimum aan vorming moeten krijgen die ze best opdoen in een kamer met drie rechters. Een ervaring van één jaar als rechter-bijzitter lijkt hem onmisbaar.

De heer Duquesne gaat in op de opmerkingen van de vertegenwoordiger van de minister. De anciënniteitsvoorwaarde wordt in principe behouden.

Zoals reeds gezegd kan deze voorwaarde in de kleinere rechtbanken tot organisatorische moeilijkheden leiden, vandaar dat in de mogelijkheid wordt voorzien om van deze voorwaarde af te wijken. Het amendement bepaalt dat de noodzaak daarvan behoorlijk moet worden aangetoond.

Cette modification de l'article 195 est acceptable puisque l'aptitude des magistrats est désormais vérifiée par un examen dont on connaît la difficulté ou par un stage suivant un concours.

Toutefois l'amendement n° 1 déposé par l'auteur de la proposition qui consiste à n'autoriser un juge effectif à siéger seul qu'après trois ans de carrière, et exceptionnellement dès après sa nomination en cas de nécessité dûment motivée par le président du tribunal, offre plus de garanties que la proposition initiale. L'expérience acquise au sein des chambres à trois juges reste en effet irremplaçable.

III. — DISCUSSION

L'auteur de la proposition se déclare en faveur de la demande d'avis lorsque ceux-ci s'avèrent nécessaires. En l'espèce, la proposition trouve son origine dans une suggestion formulée par les présidents des tribunaux de première instance. Vu que l'avis des praticiens est de la sorte connu, il ne lui paraît pas utile de demander un nouvel avis, comme suggéré par le ministre.

Un membre considère que si cette proposition va dans le bon sens, à savoir celui d'une meilleure efficacité de l'appareil judiciaire, elle se situe encore bien loin de l'idéal. Le membre donne à cet égard l'exemple des Pays-Bas où le président dispose de larges compétences quant à l'organisation de son tribunal (par exemple, possibilité de mutations le jour même).

Un autre membre souligne que les juges nouvellement nommés doivent bénéficier d'une formation minimum acquise de préférence au sein d'une chambre composée de trois juges. Il estime qu'une expérience d'un an en tant que juge assesseur est indispensable.

M. Duquesne réagit aux observations formulées par le représentant du ministre. La condition d'ancienneté sera en principe maintenue.

Ainsi qu'il a déjà été précisé, cette condition risque de susciter des difficultés d'organisation dans les tribunaux de plus petite taille. Aussi est-il prévu que l'on pourra y déroger. L'amendement précise cependant que cela ne pourra se faire qu'en cas de nécessité dûment motivée.

Tevens lijkt het nuttig dat de voorzitter in dat geval het advies van de procureur des Konings en van de stafhouder van de Orde van advocaten vraagt.

Dat is de draagwijdte van amendement n° 2 van de heer Duquesne (Stuk n° 264/3), dat door de subcommissie wordt gesteund.

Amendement n° 1 wordt ingetrokken.

De rapporteur,

De voorzitter a.i.,

J. VANDEURZEN

D. VANDENBOSSCHE

Il prévoit aussi que dans ce cas, il conviendra de demander l'avis du procureur du Roi et du bâtonnier de l'Ordre des avocats.

Telle est la portée de l'amendement n° 2 de M. Duquesne (Doc. n° 264/3), qui est appuyé par la sous-commission.

L'amendement n° 1 est retiré.

Le rapporteur,

Le président a.i.,

J. VANDEURZEN

D. VANDENBOSSCHE